



ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a Mgr. Ondřeje Mráky v právní věci žalobce: **V. S.**, zast. Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem, se sídlem Sevastopolská 378/16, Praha 10, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy, odbor cizinecké policie, odd. pobytové kontroly, pátrání a eskort**, se sídlem Kaplanova 2055/4, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 2. 2017, č. j. KRPA-39397-17/ČJ-2016-000022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. 3. 2017, č. j. 4 A 10/2017 - 29,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**
- III.** Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Jindřichu Lechovskému, advokátovi, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 4114 Kč, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce v záhlaví uvedený rozsudek Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 2. 2017, č. j. KRPA-39397-17/ČJ-2016-000022, kterým žalovaná rozhodla o zajištění žalobce za účelem správního vyhoštění dle § 124 odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), na dobu 30 dnů ode dne omezení osobní svobody.

Městský soud v Praze ze správního spisu zjistil následující:

Žalobce se dne 1. 2. 2017 osobně dostavil na Policii ČR, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy, a požadoval legalizaci svého pobytu. Lustrací příslušných evidencí bylo zjištěno, že rozhodnutím Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy ze dne 9. 1. 2015, č. j. KRPA-483099-19/ČJ-2014-000022, bylo rozhodnuto o žalobcově správním vyhoštění na dobu jednoho roku a žalobci byla stanovena doba k vycestování v délce 10 dnů; rozhodnutí nabylo právní moci dne 23. 2. 2015. Ve stanovené době žalobce nevycestoval, dne 20. 3. 2015 požádal o udělení mezinárodní ochrany a jeho žádost byla zamítnuta. Proti zamítnutí žádosti o azyl podal žalobce žalobu, kterou krajský soud zamítl; rozhodnutí nabylo právní moci dne 15. 12. 2016.

Žalobu proti rozhodnutí žalované o zajištění žalobce městský soud zamítl jako nedůvodnou. Dle názoru městského soudu žalovaná dostatečně vyhodnotila, zda v případě žalobce nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování. Správní orgán zhodnotil své zkušenosti s předešlým jednáním žalobce, který po uložení správního vyhoštění z území České republiky nevycestoval. Následně byl žalobce znovu povinen opustit ČR poté, co nabyl právní moci rozsudek, kterým byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany, to však žalobce rovněž neučinil. Podle městského soudu žalobce neomlouvá tvrzení, že mu nebylo známo, že řízení ve věci mezinárodní ochrany bylo pravomocně ukončeno; městský soud poukázal na to, že žalobce toto své tvrzení nijak nedoložil, a dále konstatoval, že bylo povinností právního zástupce žalobce, aby žalobce o skončeném řízení informoval, popř. měl sám žalobce projevit zájem o stav řízení. Uvedené skutečnosti dle městského soudu svědčí o tom, že žalobce z území vycestovat nechce, což připustil i v protokolu o podání vysvětlení, kdy vyslovil obavu z možné vojenské služby. Obava z toho, že žalobce nebude respektovat rozhodnutí o správním vyhoštění, byla proto dle městského soudu namístě. Nedůvodnou shledal městský soud rovněž námitku, že se žalovaná nevypořádala se zásahem rozhodnutí o vyhoštění do soukromého života žalobce.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

Proti výroku I. rozsudku městského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost podle svého vyjádření z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. V ní tvrdil, že byl zajištěn nezákonně, a namísto zajištění měla být aplikována zvláštní opatření dle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců. Uvedl, že se nikdy neprotivil žádnému individuálnímu správnímu rozhodnutí, nemařil výkon správního rozhodnutí a k policejnímu orgánu se dostavil dobrovolně za účelem řešení své pobytové situace.

Stěžovatel poukázal na to, že smyslem zavedení institutu zvláštních opatření do zákona o pobytu cizinců byla snaha o minimalizaci omezování osobní svobody v případě zajištění cizinců za účelem vyhoštění; k uvedenému stěžovatel odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, konkrétně na rozsudek ze dne 7. 12. 2011, č. j. 1 As 132/2011 – 51; rozsudek ze dne 28. 3. 2012, č. j. 3 As 30/2011 – 57.

Rozhodnutí žalované dle stěžovatele nezohlednilo individuální okolnosti případu stěžovatele a žalovaná vyšla pouze z té skutečnosti, že se stěžovatel zdržoval na území České republiky i v době, kdy se rozhodnutí o vyhoštění stalo vykonatelným, což nemůže obstát. K tomu stěžovatel odkázal na rozsudek zdejšího soudu sp. zn. 5 Azs 20/2016, ze dne 28. 2. 2016 (správně má být č. j. 5 Azs 20/2016 – 48, ze dne 28. 4. 2017, pozn. NSS).

Stěžovatel zopakoval, že v řízení o žalobě proti rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany jej právní zástupce včas neinformoval o skončení řízení. Poté, co zjistil, že se na území

pokračování

České republiky nachází nelegálně, se stěžovatel dobrovolně dostavil k příslušnému správnímu orgánu. Nejednalo se tedy o standardní situaci nerespektování správního vyhoštění, což ale žalovaná ve svém rozhodnutí nijak nezohlednila. Závěr žalované o účelovosti tvrzení stěžovatele, že svým právním zástupcem nebyl informován o skončení řízení o žalobě proti rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany, nemá oporu ve správním spisu a ze strany žalované se jednalo o spekulaci. Jestliže žalovaná konstatovala, že stěžovatel se po zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu z vlastní vůle nedostavil k žádnému orgánu a nepokusil se pobytovou situaci řešit, pak stěžovatel namítl, že řízení o zajištění bylo zahájeno právě na základě toho, že se sám dobrovolně dostavil na policii. Žalovaná ani městský soud nedostaly povinnosti přezkoumatelně a dostatečně se vypořádat s individuálními prvky situace stěžovatele.

Žalovaná práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužila.

III. Právní posouzení Nejvyšším správním soudem

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Poté Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel v kasační stížnosti výslovně uvedl, že ji podává z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., v textu kasační stížnosti namítl rovněž nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, neboť městský soud se měl nedostatečně zabývat individuálními aspekty stěžovatelova případu.

Pokud jde o námitku nepřezkoumatelnosti, z ustálené judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu vyplývá, že má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal soud za rozhodný, jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje argumentaci účastníků řízení za nedůvodnou (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97 a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, č. 244/2004 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004 - 62, a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 - 75). Meritorní přezkum rozsudku je tak možný pouze za předpokladu, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč soud rozhodl tak, jak je uvedeno v jeho výroku. Tato kritéria napadený rozsudek splňuje, neboť je z jeho odůvodnění zcela jasné, z jakého skutkového stavu městský soud vycházel, jak vyhodnotil pro věc rozhodné skutkové okolnosti a jak je následně právně posoudil. Je z něj rovněž patrné, z jakých důvodů má právní závěry vyslovené žalovanou za správné, a naopak, z jakých důvodů byly žalobní námitky stěžovatele shledány jako nedůvodné.

Nejvyšší správní soud se dále zabýval zákonností zajištění stěžovatele za účelem jeho správního vyhoštění.

Podle § 124 odst. 1 písm. b) a c) zákona o pobytu cizinců je policie oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud b) je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání, c) cizinec nerycestoval z území v době stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění.

Podle § 123b odst. 1 písm. a), b) a c) zákona o pobytu cizinců je zvláštním opatřením za účelem vycestování cizince z území (dále jen „zvláštní opatření za účelem vycestování“) a) povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly, b) složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním (dále jen „finanční záruka“) cizincem, kterému je zvláštní opatření za účelem vycestování uloženo; peněžní prostředky za cizince může složit státní občan České republiky nebo cizinec s povoleným dlouhodobým anebo trvalým pobytem na území (dále jen „složitel“), nebo c) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době policii stanovené.

K zajištění cizince lze přistoupit za kumulativního naplnění podmínek uvedených ve shora citovaném § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Jednou ze zákonných podmínek je skutečnost, že nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování. Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelem, že právní úprava tak sleduje, aby v souvislosti s realizací správního vyhoštění bylo využíváno co nejméně invazivní opatření směřující vůči cizinci. Nezbytnými obecnými východisky, na základě kterých je nutno přistupovat k institutu zajištění, je mimořádnost užití institutu zajištění a z toho vyplývající požadavek náležitého odůvodnění užití tohoto institutu.

Výkladem § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců se zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu, který v usnesení ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016 - 38, rozhodl takto: „Důvody zajištění podle § 124 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, paušálně nevylučují možnost použití zvláštního opatření (§ 123b téhož zákona). Vždy je povinností správního orgánu zvažovat zejména osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností stanovených Českou republikou nebo jinými státy EU (včetně charakteru porušení těchto povinností ze strany cizince).“

Lze odkázat rovněž na rozsudek zdejšího soudu ze dne 16. 11. 2011, č. j. 5 As 59/2011 - 64, kde soud konstatoval, že: „...zajištění cizince musí být vyhrazeno pro případy, kdy skutečně nelze zajistit výkon správního vyhoštění jinými prostředky, například uložení zvláštního opatření podle § 123b zákona o pobytu cizinců. Není však pravdou, že by policie musela vždy nejdříve přistoupit k uložení zvláštního opatření a teprve v případě neúspěchu by mohla cizince zajistit. Takový výklad by vedl v důsledku často ke zmaření výkonu správního vyhoštění. I když by totiž bylo zřejmé, že se cizinec bude snažit vyhnout vycestování z České republiky, policie by mu nejdříve uložila zvláštní opatření, a poté, co by zjistila, že zvláštní opatření nevedlo ke kýženému cíli, neboť cizinec se začal skrývat nebo odcestoval do jiného státu, mohl by již být výkon správního vyhoštění zmařen a k zajištění cizince by vůbec nemohlo být přistoupeno. Z tohoto důvodu také zákon o pobytu cizinců v § 123b odst. 3 stanoví, že policie zkoumá, zda uložení zvláštního opatření neobroží výkon správního vyhoštění.“

pokračování

Nejvyšší správní soud nezpochybnuje argumentaci stěžovatele, že mohou existovat určité případy, kdy i přes nevycestování cizince po vykonatelnosti rozhodnutí o správním vyhoštění nemusí být aplikace zvláštních opatření za účelem jeho zajištění vyloučena, nicméně v dané věci se o takový případ nejedná.

Z obsahu správního spisu vyplynulo, že stěžovateli bylo Krajským ředitelstvím policie hl. m. Prahy dne 9. 1. 2015 vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění č. j. KRPA-483099-19/ČJ-2014-000022, v němž byla stanovena doba, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie v délce jednoho roku. Na základě tohoto rozhodnutí byl stěžovatel zařazen do evidence nežádoucích osob od 23. 2. 2015 do 15. 1. 2018. Rozhodnutí o správním vyhoštění nabylo právní moci dne 5. 3. 2016, stěžovatel tak byl povinen vycestovat z území České republiky do 10 dnů od nabytí právní moci, což ale neučinil. Dne 20. 3. 2015 učinil prohlášení o mezinárodní ochraně; proti zamítavému rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany podal žalobu, kterou krajský soud zamítl rozsudkem ze dne 14. 12. 2016, který nabyl právní moci dne 15. 12. 2016. Stěžovatel byl proto znovu povinen vycestovat z území České republiky, což ale nerealizoval a následně dne 1. 2. 2017 se dostavil na oddělení policie s požadavkem na legalizaci pobytu, jak bylo konstatováno shora.

Stěžovatel nepopřel, že nevycestoval v době stanovené rozhodnutím o správním vyhoštění, namítl však, že k této situaci došlo pouze z důvodu porušení povinnosti jeho právního zástupce, který jej neinformoval o skončení řízení o žalobě proti rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel poukazuje na to, že se dobrovolně dostavil k příslušnému správnímu orgánu okamžitě poté, co zjistil, že se na území ČR nachází nelegálně.

Nejvyšší správní soud souhlasí s městským soudem v tom směru, že stěžovatelova obrana, že mu z důvodu porušení povinnosti jeho právního zástupce nebyla známa skutečnost, že řízení o žalobě ve věci neudělení mezinárodní ochrany bylo pravomocně skončeno, nebyla doložena. Tato argumentace stěžovatele zůstala jen v rovině tvrzení a na její pravdivost nelze usuzovat z toho, že se stěžovatel „sám dobrovolně dostavil k policejnímu orgánu s žádostí o řešení své situace“. Jak ostatně uznává i stěžovatel, nevědomost by jej nezbavovala odpovědnosti za neoprávněný pobyt na území ČR, neboť pokud jde o otázku zavinění, není rozhodné, zda stěžovatel jednal v rozporu s rozhodnutím o vyhoštění vědomě či ne. Neoprávněného pobytu se stěžovatel dopustil bez ohledu na to, že nebyl dle svého tvrzení informován o zamítnutí žaloby. Nejvyššímu správnímu soudu nepřisluší jen na základě přesvědčení a tvrzení stěžovatele posuzovat, zda došlo k porušení povinnosti stěžovatelova právního zástupce. Bylo věcí dohody stěžovatele a jeho právního zástupce, jakým způsobem a v jakých intervalech bude stěžovatel informován, nebo se bude informovat, o stavu řízení o žalobě ve věci žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

Stěžovatel v řízení uvedl, že si je vědom skutečnosti, že mu bylo dne 9. 1. 2015 vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění, a že byl povinen vycestovat. Na otázku, proč tedy nevycestoval, odpověděl: *“Nevycestoval jsem proto, že jsem se bál, že mě vezmou do války, a proto jsem nevycestoval.”* Pokud jde o možnost složení finanční záruky ve smyslu § 123b odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, stěžovatel uvedl, že finanční prostředky na složení kauce nemá. Ke své finanční situaci dále uvedl, že má v hotovosti 4000 Kč a vzhledem k tomu, že nemohl pracovat, živila ho přítelkyně.

Dle názoru Nejvyššího správního soudu je v posuzované věci zřejmé, že si stěžovatel byl vědom správního vyhoštění, avšak dobrovolně nerespektoval povinnost uloženou mu rozhodnutím o správním vyhoštění. Na základě konkrétního jednání a vyjádření stěžovatele v tom smyslu, že nevycestoval kvůli obavám z války, mohla žalovaná jednoznačně usoudit,

že stěžovatel nebude fakticky ochoten území České republiky opustit, ačkoliv mu bylo uloženo správní vyhoštění. Za této situace tak přístup stěžovatele k uloženému správnímu vyhoštění zakládal důvodnou domněnku, že uložení zvláštních opatření za účelem vycestování by bylo neúčelné a vzhledem k poměrům stěžovatele i nemožné a Nejvyšší správní soud má shodně s městským soudem za to, že bylo zcela legitimní, jestliže žalovaná pojala obavu, že by stěžovatel opětovně nerespektoval i další povinnosti, které by mu byly uloženy opatřeními ve smyslu § 123b zákona o pobytu cizinců.

IV. Závěr a náklady řízení

Nejvyšší správní soud se tedy ztotožnil se závěrem městského soudu i žalované, že by uložení zvláštních opatření za účelem vyhoštění bylo v posuzovaném případě neúčelné. Kasační námitky uplatněné stěžovatelem nebyly Nejvyšším správním soudem shledány důvodnými a ani z přezkumu dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., který Nejvyšší správní soud provádí z úřední povinnosti, nevyplynul důvod pro zrušení napadeného rozsudku krajského soudu. Kasační stížnost stěžovatele byla proto v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. větou poslední zamítnuta.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, které by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť jí v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Ustanovenému advokátovi se dle § 35 odst. 8 s. ř. s. s přihlédnutím k § 7 bodu 5., § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), přiznává odměna za zastupování 3100 Kč za jeden úkon právní služby (sepsání kasační stížnosti) a paušální náhrada hotových výdajů 300 Kč, celkem částka 3400 Kč. Advokát zastupující stěžovatele doložil, že je plátcem DPH, proto se vypočtená odměna navyšuje o 21 % DPH. Celková částka 4114 Kč bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. června 2017

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu